

DE IDENTITEIT VAN DE GEMEENTE

'Indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij zaad van Abraham en naar de belofte erfgenamen'. (NBG51)

'En omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen van Abraham, erfgenamen volgens de belofte' (NBV) Galaten 3 : 29

Gemeente,

In onze tijd ben je niet meer vanzelf christen en gemeente.

Geloof en kerk worden nogal eens aangevochten.

Dat brengt ons wel eens in verwarring.

Vooraf wanneer je tot verantwoording wordt geroepen.

'Waarom geloof jij eigenlijk (nog)?'

Je kunt je de vraag stellen: *wie zijn wij eigenlijk?*

En ook: *Waar komen we vandaan? En: Waar gaan wij heen?*

Wat zijn de kenmerkende trekken van de gemeente,

waardoor we anders zijn dan anderen?

Modieus gezegd: Wat is onze *identiteit?*

In de streek Galatië, deel van het huidige Turkije, waren door de prediking van de apostel Paulus en zijn collega's gemeenten ontstaan.

Kleine christelijke gemeenten.

Het begin van wat we noemen de 'Vroege Kerk'.

Kerk van mensen die pas tot geloof gekomen waren.

Er bloeide een nieuwe gemeenschap op van mensen die de Here Jezus God hadden gevonden.

Kleine huisgemeenten.

Enthousiast stonden ze midden in een heidense samenleving.

Met hun nieuwe geloof.

Wij, die leven in een lang bestaande christelijke traditie, kunnen ons nauwelijks voorstellen hoe fris en nieuw dat alles voor die mensen was. Een apostel schrijft ze ergens: *'Jullie zijn geheel anders, jullie hebben Christus leren kennen'* (Efez. 4:20 vert. NBG 51).

Maar toen gebeurde er iets wat hen in verwarring bracht.

Er kwamen joodse mensen bij hen op bezoek.

Die vernamen met belangstelling dat deze vanouds heidense mensen tot geloof waren gekomen.

Geweldig, vonden ze.

Maar, zo zeiden ze. Nu moeten jullie een volgende stap zetten.

Dan is het pas goed.

Nu de *thora* nog. De wet van Mozes.

De sabbat gaan houden, je laten besnijden, nieuwe maanfeesten vieren.

Dat moet er allemaal nog wel bij.

Bij de *God* van Israël hoort de *Wet* van Israël.

Dat is het doel.

Dat maakt jullie geloof pas compleet!

Dat maakt je keurmerk, je identiteit, pas volkomen.

En zo stellen die Galatische gemeenten zich de vraag: *wie zijn wij?*

Wij geloven in Jezus Christus.

Moet daar nog wat bij?

Gemeente, in onze tijd komen er kritische vragen ook naar ons toe.

Vragen over *wie we zijn* als gemeente en gemeenteleden.

Allereerst is er de moderne samenleving.

Daarin is een meerderheid niet gelovig.

Het Godsgeloof en het bijbelse normbesef is bij velen verdwenen.

Die velen zien bij zich een kerk, christenen, geloof.

Vinden dat maar een verouderd en merkwaardig verschijnsel.

Ook wel irritant soms. Hou er mee op, wordt toch net als wij.

Velen hebben een vertekend beeld, een karikatuur van kerk en geloof.

Toch vragen mensen vaak naar ons kenmerk:

‘wie zijn jullie, wat willen jullie?’

En wij stellen ons zelf ook die vraag.

Wat onderscheidt ons eigenlijk van die vele anderen?

Christelijke kerk willen we zijn, ja.

Maar moslims bevolken onze steden en wijken.

Volgelingen van Allah en Mohammed.

Van hun zijde komt ook die vraag: wie zijn jullie? Dit christelijke land komt ons zo ongelovig voor....

Ook ‘van binnenuit’ komen de vragen naar onze identiteit, ons ‘image’ op ons af. Vanuit andere kerken en groepen wordt ons ook naar onze papieren gevraagd.

Vragen die kritisch zijn en soms wantrouwend of zelfs veroordelend.

Bijvoorbeeld deze:

‘Jullie kerkdiensten zijn zo naar binnen gericht; je bent steeds met God bezig. Leef toch meer als mens voor de mens, horizontaal’.

Of, heel anders: ‘Jullie nemen het maar licht. Je denkt dat je gemeente van Christus bent en lid daarvan. Maar er moet eerst wat met je gebeuren. Ben je wel bekeerd?’

Of: ‘Jullie moeten evangelischer worden, blijer, opgewekter, meer getuigend, meer Jezus in je hart, meer halleluja’.

Ik houd maar op.

Eén ding is zeker: we worden van alle kanten bevraagd op ons wezen.

Wat ik maar identiteit noem.

Als je naar jezelf kijkt word je onzeker.

Wie zijn we als gemeente en wie ben ikzelf daarbinnen?

Vaak zijn we daar verlegen mee. Net als die Galaten.

Weet u wat mij nu zo opvalt in die Brief aan de Galaten?

Die brief is zo fel ! Hartstochtelijk.

Paulus roept in het begin van ons hoofdstuk: *‘ Galaten... u hebt uw verstand verloren! Wie heeft u in zijn ban gekregen?’*

Andere vertaling: *‘Wie heeft u betoverd?’*

Wat maakt hem zo verbeten en scherp?

Hij onderkent een groot *gevaar*.

Die joodse mannen, die de Galaten hun wet willen opdringen, halen in feite een streep door het evangelie van Jezus Christus.

Ze leggen de jonge christenen een nieuwe wet op.

Dat mag niet.

De apostel keert zich dan ook in deze brief grondig en gemotiveerd tegen deze opvattingen.

Als de vraag leeft ‘Wie zijn wij als gemeente?’ – dan geeft de apostel een klip en klaar antwoord:

Jullie horen bij Christus.

Dat is het. De ware identiteit. Dat wij *van Hem zijn*.

En dat neem ik meteen mee naar ons, gemeente, hier en nu.

Wij horen bij Christus.

Dat mag u zeggen tegen al die mensen, die kritisch naar ons kijken of ons bevragen.

Die moslims, die niet-gelovigen, die joodse of humanistische of wettische vragenstellers.

‘Wie wij zijn? Wij horen bij Christus!’

We zijn door Hem getekend.

In onze doop.

Want toen al heeft de Here tegen ons gezegd: ‘Jij bent van Mij’.

Zullen we eens goed proeven, gemeente, wat dat (voor ons!) betekent?

Horen bij Jezus Christus – dat is een *gegeven*.

Dat hebben we onszelf niet aangemeten.

Dat is ons geschonken.

Het is geen verdienste.

Het is een genade.

De gemeente hoort Christus toe, dat is onze *positie*.

Een plaatsbepaling. Onze plek.

Van Christus zijn, dat is het eigendom zijn van Hem die alles gaf.

Christus heeft ons gekocht en betaald.

Door de storting van zijn bloed op Golgotha.

Hij is de verzoener, die onze schuld en zonde op zich nam en wegdoet.

Van Christus zijn....

Dan leef je van genade en niet van je goede daden.

Dan leef je in geloof, in vertrouwen op Hem en niet op jezelf.

Een leven van ‘krijgen’ en niet van ‘nemen.’

Voor rekening van Hem. In navolging van Hem. Verbonden met Hem.

Paulus gebruikt in deze brief een bijzondere uitdrukking: we zijn ‘*in Christus*’.

Alles hebben wij in Hem, volledig en compleet is Hij voor ons.

Daar hoeft niets en niemand bij.

Ook geen wet. Ook geen moraal. Ook geen heilige.

Christus is alles en geeft alles.

‘Hij is de Heer van ons leven’ zingt een bekend lied.

En in Hem hebben wij God als onze Vader en de Geest van God als onze krachtbron.

‘In Christus zijn’ – dat is geen gevoel, geen gedachte, geen mystiek.

Het is een *positie*.

Een plaatsbepaling.

Zo ziet God ons aan: in Hem.

Er doemt wel een vraag bij op.

Leven wij 'op stand'? Zoals dat mag?

Trekken wij de consequenties eruit?

Is Hij het middelpunt van onze gedoopte gemeente?

Leven we met Hem en in Hem als ons middelpunt, onze heiland, onze voorganger, onze roerganger.

Zowel als gemeente als persoonlijk: u, jij, ik.

Is zijn Woord ons referentiekader en onze kritische instantie?

We moeten eerlijk onze geloofsarmoede belijden.

We zoeken het zo vaak op allerlei zijwegen, die afbuigen van ons middelpunt Christus.

In onze goede moraal; onze vrome ideeën; onze gedegen opvattingen...

Laten we God dagelijks bidden om alles, alles te verwachten van

Christus. Laten we worden wat we zijn: gemeente van Christus.

Immers, in Hem wordt God zichtbaar.

En met name Gods liefde.

Voor zondaars en armen. Voor u en voor mij.

Wie zijn wij? Als gemeente van Christus? Dat is het eerste.

Maar Paulus wil ook wat zeggen over de vraag: *Waar komen we vandaan?*

Vanwaar komt de mens? Een wereldvraag.

Meteen zoeken mensen naar de oorsprong van mensenleven.

Naar de veronderstelde oermens.

Die op een keer opkomt uit de evolutie.

Maar daar heeft deze apostel hier geen boodschap aan.

Het gaat hem om de *gemeente*.

Het gaat om onze plaats, onze werkelijke afkomst, die gekoppeld zit aan het 'van Christus zijn'.

De bijbel volgt niet de lijn van de seculiere wetenschap, maar van de Godsopenbaring. De bijbelse lijn.

Wij zijn van Christus, dat is van de *messias*.

Voor een jood als Paulus is dat de echte titel van onze verlosser.

Het wortelt alles in Israël.

Jezus de messias was door en door een joodse man.

En het begon met *Abraham*.

Ik citeer de treffende gedichtregels van Willem Barnard:

*“ Het is begonnen met Abraham,
stamvader van vergaste joden,
die zonder kinderen en goden
naar Kanaän ontboden kwam”.*

Zijn we in Christus, in de messias, door het geloof, dan zijn we daarmee nakomelingen van Abraham.

Beter is de letterlijke vertaling: *zaad*. 'Sperma' staat er.

Zaad van Abraham.

Zaad wijst op zaaien. God de Here zaaide het zaad.

Dat woord is meer dan nakomelingen.

Het woord 'zaad' fungeert in de Schrift als een *gelijkenis*.

God zaait zijn zaad, zijn Woord, zijn Geest, zijn leven – in deze wereld.

Over Israël, over de ganse aarde.

Het valt in de aarde en sterft af. Ondergang.

Maar pas op: het zaad dat in de grond vergaat, gaat groeien totdat er een *oogst* ontstaat.

Vergankelijkheid in dienst van de oogst.

Dat is de weg die God met Israël en met Jezus en zijn gemeente gaat.

Dat wortelen in Israël, in Israël ingelijfd zijn, dat is onze afkomst.

Zonder Israël geen waarheid en geen geloof.

Dat is zo en dat blijft zo.

Dat is Gods *verkiezing*.

Zo heeft Hij dat bepaald en gewild.

‘Gij volk uit Abraham gesproten’.

En wij, gemeente, komen niet in de plaats van Israël, zoals wel gedacht.

Israël behoudt zijn eigen plaats in Gods hand en in Gods plan.

Wij, de gemeente van de messias, zijn *erbij gekomen*.

Ingeënt op de stam Israël.

In Israël ingelijfd mogen wij ‘de naam van Sions kinderen dragen’(Ps.87).

Dát volk ontving de thora. Gods wet. De paaltjesroute naar het heil.

Alleen, Paulus heeft het in deze brief heel duidelijk geschreven:

Israël bleef bij de thora stáán.

Koesterde zijn eigen positie. Verkiezing door God werd ervaren als *verkorenheid*: wij zijn het. Wij zijn het ware volk. En wij hebben de wet van God ter beschikking (*‘Wir haben ein Gesetz’*, Matth.Passion).

Paulus, zelf een jood, kijkt heel scherp en heel kritisch naar Israël.

De wet werd voor hen een gevangenis.

Ze sloten zich op in wetsregels.

Maar, legt de apostel uit, dat is een doodlopende weg.

De thora heeft een andere plaats in Gods handelen.

De wet heeft tot functie de kennis van zonde en ellende.

De wet laat je zien hoe je verkeerd in de wereld staat en God nodig hebt.

De wet is een tuchtmeester, een *paidagoogos*.

Dat was in Paulus’ tijd een man die *toezicht* hield op leerlingen, dat ze in de pas bleven.

En dat bleef de wet tot op Christus.

Met Hem als einddoel.

Niet de wet is einddoel, Jezus Christus is dat.

Hij is in bijzondere zin het zaad van Abraham.

Dat zaad gaat onder.

Dat is Golgotha: het zaad van God valt in de aarde en sterft.

Maar het draagt vrucht!

Eindeloze vrucht.

De vervulling van de wet.

De verzoening van de zonden.

De verlossing voor Israël en de volkeren.

Ook voor ons.

Wat heerlijk, gemeente, dat wij bij die Christus mogen behoren.

Laat tot u doordringen dat wij zo'n Heer en heiland hebben in Hem.

Laat het gelden voor uzelf: Hij is het helemaal, voor mij!

U mag het uzelf toe-eigenen. Dat kan en mag door de inwerking van de heilige Geest.

Die verbindt ons met Christus.

Voorgoed en voor eeuwig.

Nu tenslotte de vraag: *Waar gaan we heen?*

Nu opnieuw naar de tekst:

En omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen (zaad) van Abraham.

En dan komt het slot: *dan bent u erfgenamen volgens de belofte.*

Even terug schrijft Paulus al: 'door het geloof en in Christus Jezus bent u allen kinderen van God'.

En hier: nakomelingen van Abraham. In en door Christus.

Welnu: dan is de gemeente ook erfgenaam.

Slaven erven niet, zegt Paulus, kinderen wel.

De messiaanse erfenis.

Sterven is erven.

Dat is de finale lijn van Gods Woord.

We delen in de belofte aan Abraham gegeven.

Wat aan hem beloofd is, wordt ook aan *ons* beloofd.

De stad die fundamenten heeft.

Het gaat ergens heen, gemeente.

Volgens Gods belofte!

Voor de historische Abraham: het beloofde land, Kanaän.

Voor de gemeente van alle tijden: Gods rijk.

Het gaat naar het Rijk. Gods koninkrijk.

Dat is het volkomen andere.

De nieuwe schepping. De nieuwe hemel en aarde.

Waar de Here God alles en in allen is.

Waar tranen, leed en rouw niet te vinden zijn.

Waar opgestane kinderen van God hun erfdeel ontvangen.

Waar God zijn geslagen, vergaste, gemartelde, moegestreden kinderen hun definitieve recht verschaft.

Waar het zaad tot volle bloei zal zijn gekomen.

‘Daar is een land van louter licht’ (‘Delight’, verrukking!).

Naar dat land, dat doel, dat rijk zijn wij als gemeente op weg.

Nu nog in het ‘heden der genade’.

Dat is onze positie.

Gekenmerkt door de eenheid met Christus.

Zo één, dat Paulus zegt: u bent met Christus *omkleed*.

Als een jas is Hij om je heen. Onafscheidelijk.

En die eenheid met Christus heeft als gevolg een stevige eenheid met elkaar. Eén gemeente!

Binnen die gemeente mag en kan geen hoger en lager meer zijn.

Lees vers 28: *Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus.*

En de wet? De thora? Heeft die afgedaan? Dat niet! ‘Niet één tittel of jota (zelfs het kleinste lettertje niet) zal vergaan’, zegt de Here Jezus zelf.

Maar die wet heeft wel een nieuwe plek gekregen. Ze is voor het geloof geen gevangenis, geen dwangbuis, laat staan een keurslijf van geboden en regels. De wet is een wegwijzer, een leefregel. Ik vergelijk de wet het liefst met een paaltjesroute in een bos. Als je die volgt, kom je goed uit. De heilzame geboden van de Here God leiden ons in het goede spoor. Ze helpen ons in het leven van de dankbaarheid!

En de wet is vervuld in één woord: *liefde*.

Liefde tot God. Liefde tot elkaar.

De keiharde, granieten wetten van het alledaagse leven worden volstrekt doorbroken.

Egoïsme wordt vervangen door liefde.

Dat is de levenslijn voor de gemeente.

God wil ons dat keurmerk geven. Die identiteit.

Die is zijn gave, maar tegelijk onze roeping: “Kinderkens, hebt elkaar hartelijk lief”, spoort de apostel Johannes aan in zijn eerste brief.

En de apostel Paulus doet niet voor hem onder. Die daar zo schitterend over schreef in 1 Korinthiërs 13:

*Ons resten geloof, hoop en liefde, deze drie,
maar de grootste daarvan is de liefde.*

Amen.

